

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ εἰς τόν Συναξαριστήν (ἀπόσπασμα)

ΑΓ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ τοῦ Ἀγιορείτου

Πηγή: http://www.imkby.gr/greek/sarakosti/easter/pantes/nikodimou_1.htm

Καιρός ἤδη εἶναι νά καλέσω ἅπαντας τούς χριστιανούς εἰς τήν τοῦ Συναξαριστοῦ τούτου ἀνάγνωσιν. Ἐλθετε λοιπόν πάντες οἱ πατριάρχαι, ἀρχιερεῖς τε καί ἱερεῖς, καί ὅσοι τῆς τῶν κληρικῶν τυγχάνετε τάξεως. Ἐλθετε βασιλεῖς καί ἡγεμόνες καί ἄρχοντες. Ἐλθετε πάντες οἱ ἀπό Χριστοῦ ὀνομαζόμενοι ὀρθόδοξοι χριστιανοί, ὁ περιούσιος λαός τοῦ Κυρίου, ἄνδρες καί γυναῖκες, μικροί καί μεγάλοι, νέοι καί γέροντες. Ὁ γάρ Συναξαριστής οὗτος, πολύφωτός ἐστιν Οὐρανός, ὁ ὁποῖος, ὡς μέγαν μὲν Φωστήρα καί λαμπρότατον Ἥλιον ἔχει τόν Δεσπότην Χριστόν· ὡς Σελήνην δέ ἀργυροειδῆ καί πλησιφαῆ ἔχει τήν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον· ὡς ἀστέρας δέ ἀπλανεῖς καί ἀνεκλείπτους περιέχει ὅλους τούς χορούς τῶν ἁγίων ἀπάντων. Ὅθεν φωτίζει, θερμαίνει, ζωοποιεῖ καί διεγείρει πρὸς γονιμότητα τῶν ἀρετῶν, ὅλην τήν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καί πᾶσαν τήν ὑφήλιον Κτίσιν.

Ὁ Συναξαριστής οὗτος, δικαίως πρέπει νά ὀνομασθῆ Κήπος πολυειδῆς καί εὐωδέστατος τῆς τοῦ Χριστοῦ ἁγίας Ἐκκλησίας, γεμάτος ἀπό Ρόας καί Ἀκρόδρυα· ἀπό Νάρδους καί Κρόκου· ἀπό Καλάμους καί Ὑακίνθους· ἀπό Ναρκίσσους καί Κινναμώμους καί ἀπό ὅλα τά πρῶτιστα καί εὐωδέστατα μῦρα τε καί ἀρώματα· μέ τοῦ ὁποῖου τὰς ἀγλαΐας καί χάριτας, αὕτη γλυκαίνει, εὐφραίνει, χαροποιεῖ καί εὐωδιάζει τά ἐδικά της τέκνα, ἕκαστον κατά τήν οἰκίαν τάξιν καί τό ἐπάγγελμα. Περί οὗ ἔγραφεν ἡ Ἀσματίζουσα Νύμφη: «ἔρχον Νότε, διάνευσον Κῆπόν μου, καί ρευσάτωσαν ἀρώματά μου» (Ἄσμ. δ' 16), καί πάλιν: «καταβήτω ἀδελφιδός μου εἰς κῆπον αὐτοῦ, καί φαγέτω καρπὸν ἀκροδρύων αὐτοῦ» (Ἄσμ. ε' 1). Ὅθεν διὰ τόν κῆπον τοῦτον, δίκαιον εἶχε νά γράφῃ πρὸς Αὐτόλυκον Θεόφιλος ὁ ἔκτος τῆς Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι κατά ἀλήθειαν Κήπος, εἰς τόν ὁποῖον εὐρίσκονται Ρόδα μαρτύρων, Κρίνα Παρθένων, Ἰα χηρεουσῶν καί Κισσοί τῶν ὑπάνδρων.

Διὰ τοῦτο ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καί λανθασθεῖσα (διὰ νά εἰπῶ ἔτσι) δέν ἐλανθάσθη, καί παραγνωρίσασα, δέν ἐπαραγνώρισεν, ὅταν ἐν τῷ κήπῳ ἐνόμισεν ὡς κηπουρόν τόν Δεσπότην Χριστόν. Ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς Χριστός, Αὐτός ἐστάθη ὁ ἀληθινὸς κηπουρὸς τοῦ Κήπου τούτου Συναξαριστοῦ, καί Αὐτός ἐφύτευσεν ἐν αὐτῷ μέ τήν παντοδύναμον δεξιάν Του, τά πολυειδῆ καί παντοδαπά καί πολυποίκιλα δένδρα τῶν ἁγίων ἀπάντων, καί ἔδειξεν αὐτόν ἀσυγκρίτως καλλίτερον ἀπὸ τούς ἐν τῇ Ἀσίᾳ κήπους καί παραδείσους, οὓς ἐφύτευσεν ὁ βασιλεὺς Κῦρος καί ἀπὸ τούς κρεμαστούς

κήπους τῆς Βαβυλῶνος, οἵτινες ἦτον ἓνα ἀπό τὰ ἑπτὰ θαύματα τοῦ Κόσμου, ἢ μᾶλλον εἶπεῖν, ὁ καρπὸς ὅλος τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ Λόγου, καὶ τό τέλος τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν εἶδει πυρίνων γλωσσῶν, τῆς γενομένης κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς· καὶ τό κέρδος ὅλον τοῦ Εὐαγγελίου, τοῦ κηρυχθέντος ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ ὑπὸ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων, ἐστάθησαν οἱ ἅγιοι Πάντες, οἱ περισσότεροι ἀπὸ τούς ὁποίους περιέχονται ἐν τῷ Συναξαριστῇ τούτῳ. Ὅθεν περὶ τοῦ καρποῦ τούτου ἔλεγεν ὁ Κύριος πρὸς τούς ἱερούς ἀποστόλους: «ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ Πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε, καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί» (Ἰωάν. ιε' 8).

Ὁ Συναξαριστὴς οὗτος πρέπει νὰ ὀνομασθῇ κοινὸν ψυχῶν ἰατρεῖον, ἀπὸ τό ὁποῖον κάθε Χριστιανός, ὁποίας ἂν εἴη τάξεως καὶ βαθμοῦ, λαμβάνει τὴν ἰατρειάν τοῦ πάθους του· ὅθεν εἶπεν ὁ μέγας Βασίλειος: «οἱ βίοι τῶν μακαρίων ἀνδρῶν ἀνάγραπτοι παραδεδομένοι, οἷον εἰκόνες τινές ἔμψυχοι τῆς κατὰ Θεὸν πολιτείας, τῷ μιμήματι τῶν ἀγαθῶν ἔργων πρόκεινται καὶ τοίνυν, περὶ ὅπερ ἂν ἕκαστος ἐνδεῶς ἔχοντος ἑαυτοῦ αἰσθάνεται, ἐκείνῳ προσδιατρίβων, οἷον ἀπὸ τινος κοινῆς ἰατρείου, τό πρόσφορον εὐρίσκει τῷ ἀρρωστήματι φάρμακον» (Ἐπιστ. α'). Καὶ καθὼς οἱ ζωγράφοι, ὅταν θέλουν νὰ μεταγράψουν καμμίαν εἰκόνα ἀπὸ ἄλλην εἰκόνα, ἀποβλέπουν συχνά εἰς τό πρωτότυπον, καὶ ἔτσι μιμῶνται τοῦτο καὶ μεταφέρουν εἰς τὴν εἰδικὴν τους εἰκόνα· τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Χριστιανοί, ὅσοι θέλουν νὰ μιμηθοῦν ἀκριβῶς τὰς ἀρετὰς τῶν ἁγίων, τῶν ἐν τῷ Συναξαριστῇ τούτῳ περιεχομένων, συχνά πρέπει νὰ ἀναγινώσκουν τούς βίους αὐτῶν καὶ τὰ Συναξάρια, ὡς εἶπε πάλιν τοῦτο ὁ μέγας Βασίλειος: «ὡσπερ οἱ ζωγράφοι, ὅταν ἀπὸ εἰκόνων εἰκόνα γράφωσι, πυκνὰ πρὸς τό ἑαυτῶν σπουδάζουσι μεταθεῖναι φιλοτέχνημα· οὕτω δὴ τὸν ἐσπουδακότα ἑαυτὸν πᾶσι τοῖς μέρεσι τῆς ἀρετῆς ἀπεργάσασθαι τέλειον, οἷον εἰς πρὸς ἀγάλματα κινούμενα καὶ ἔμπρακτα, τούς βίους τῶν ἁγίων ἀποβλέπειν, καὶ τό ἐκείνων ἀγαθόν, οἰκεῖον ποιεῖσθαι διὰ μιμήσεως» (αὐτόθι).

Παραδείγματος χάριν, ἐάν ἐσύ ὁ ἀναγινώσκων εἶσαι Πατριάρχης, ἀναγίνωσκε τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ περιεχόμενα Συναξάρια τῶν μακαρίων ἐκείνων καὶ ἁγίων Πατριαρχῶν, οἵτινες εὐηρέστησαν τῷ Θεῷ διὰ θεωρίας καὶ πράξεως. Ἐάν εἶσαι ἀρχιερεὺς, μιμοῦ τούς ἐν τῷ Συναξαριστῇ τούτῳ ἁγίους καὶ ἀοιδίμους ἐκείνους ἀρχιερεῖς. Ἐάν ὑπάρχῃς ἱερεὺς, ἀκολούθει εἰς τούς ἐνταῦθα περιεχομένους εὐλαβεῖς καὶ ἁγίους ἱερεῖς, οἵτινες φυλάξαντες καθαρὸν τό ἀξίωμα τῆς ἱερωσύνης, ἐχρημάτισαν φίλοι Θεοῦ. Ἐάν ἔχῃς τό τοῦ διακόνου ἐπάγγελμα, ἀπόβλεπε εἰς τό παράδειγμα τῶν εὐαρεστησάντων τῷ Χριστῷ διακόνων, ἢ δι' ὁμολογίας ἢ διὰ μαρτυρίου ἢ διὰ ἀρετῆς, οἵτινες περιέχονται ἐν ταύτῃ τῇ βίβλῳ. Ἐάν ἐνεδύθῃς τό μοναχικὸν σχῆμα καὶ ἔγινες μοναχός, μιμοῦ τὰ ἐνταῦθα ἀναφερόμενα πολυάριθμα πλήθη τῶν ὁσίων καὶ μοναχῶν, οἵτινες καταφρονήσαντες τῶν γῆϊνων ἀπάντων, καὶ ἄραντες ἐπὶ ὤμων τὸν ἐλαφρόν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ, ἐπολιτεύθησαν θεαρέστως, καὶ τῆς

αἰωνίου δόξης κατηξιώθησαν, καί φεῦγε μὲν τὰ παραδείγματα τῆς παρακοῆς, ὅποια μάλιστα εἶναι ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος καὶ μάρτυς, οὗ ἡ διήγησις ἀναφέρεται κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην τοῦ Ὀκτωβρίου, καὶ ὁ μοναχὸς Μάλχος, οὗ ἡ διήγησις εὐρίσκεται κατὰ τὴν εἰκοστὴν ἕκτην Μαρτίου· ζῆλου δὲ καὶ ἀκολουθεῖ εἰς τὰ παραδείγματα τῆς ὑπακοῆς, ὅποια εἶναι, Ἀκάκιος ὁ ἐν τῇ Κλίμακι, ὁ ἐν τῇ εἰκοστῇ ἕκτην τοῦ Νοεμβρίου ἀναφερόμενος, καὶ Παῦλος ὁ ἀπλοῦς, ὁ ἐορταζόμενος κατὰ τὴν ἑβδόμη Μαρτίου. Ἐάν εἶσαι Παρθένος μοναχή, τρέχε ὀπίσω εἰς τὰ ἴχνη τόσων καὶ τόσων Παρθένων καὶ μοναζουσῶν, τῶν ἐν τῷ Συναξαριστῇ τούτῳ περιεχομένων, καὶ γίνου παρθένος, ὄχι μόνον κατὰ τό σῶμα, ἀλλά καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν· ὄχι μόνον κατὰ τὰς αἰσθήσεις, ἀλλά καὶ καθ' ὅλας τὰς κινήσεις, τὰς σωματικὰς τε καὶ ψυχικὰς. Ἄκουσον γάρ τί λέγει ὁ Χρυσορρήμων: «τὴν παρθένον, οὗ τῷ σώματι μόνον καθαρὰν εἶναι δεῖ, ἀλλὰ καὶ τῇ ψυχῇ· εἶγε μέλλοι τὸν ἅγιον ὑποδέχεσθαι Νυμφίον» καὶ πάλιν: «Παρθενείας ὄρος, τό καὶ σώματι καὶ πνεύματι εἶναι ἁγίαν» (Λόγ. Παρθενίας)...

Ἐάν ἦσαι βασιλεύς, ἀκολουθεῖ εἰς τὰ ἴχνη τῶν ἐνταῦθα περιεχομένων ἀοιδίμων ἐκεῖνων βασιλέων, τοῦ μεγάλου, λέγω, Κωνσταντίνου, τοῦ κατὰ τὴν εἰκοστὴν πρώτην τοῦ Μαΐου ἐορταζομένου· τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου, τοῦ κατὰ τὴν δεκάτην ἑβδόμη Ἰανουαρίου μνημονευομένου. Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ, τοῦ ἀναφερομένου κατὰ τὴν εἰκοστὴν ἑννάτην τοῦ Ἰουλίου. Μαρκιανοῦ οὗ ἡ μνήμη τελεῖται κατὰ τὴν δεκάτην ἑβδόμη Φεβρουαρίου, Ἰωάννου Βατάζη τοῦ ἐλεήμονος, ὅστις ἐορτάζεται κατὰ τὴν τετάρτην τοῦ Νοεμβρίου καὶ Ἰωάννου Βλαδιμήρου τοῦ Θαυματουργοῦ, τοῦ κατὰ τὴν εἰκοστὴν δευτέραν Μαΐου ἐορταζομένου· οἵτινες ὅλοι δὲν ἐμποδίσθησαν ἀπὸ τὸν ὄγκον τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος, ἀλλὰ ἀγαπήσαντες τὸν Θεόν, ἐφύλαξαν τὰς τούτου ἐντολάς καὶ ἐσώθησαν. Ἐάν εἶσαι βασίλισσα, εἴτε μήτηρ βασιλέως, εἴτε γυνή, εἴτε θυγάτηρ ἢ Δόμνα ἢ Ἀρχόντισσα, ἔχε εἰς παράδειγμα τὰς ἐν τῷ Συναξαριστῇ τούτῳ ἀναφερομένας Ἀρχοντίσσας καὶ βασίλισσας, ὅποια μάλιστα εἶναι, ἡ βασίλισσα Ἑλένη, ἡ κατὰ τὴν εἰκοστὴν πρώτην Μαΐου ἐορταζομένη, ἡ Πλακίλλα, ἡ κατὰ τὴν δεκάτην τετάρτην τοῦ Σεπτεμβρίου ἀναφερομένη, ἡ Θεοφανώ, ἡ μνημονευομένη κατὰ τὴν δεκάτην ἕκτην τοῦ Δεκεμβρίου, ἡ Πουλχερία, ἧς ἡ μνήμη γίνεται κατὰ τὴν δεκάτην τοῦ Σεπτεμβρίου, ἡ Σωπάτρα, ἡ θυγάτηρ τοῦ Μαυρικίου βασιλέως, ἡ ἐορταζομένη κατὰ τὴν ἑννάτην τοῦ Νοεμβρίου, ἡ Μαρκιανή, ἧτις μνημονεύεται κατὰ τὴν εἰκοστὴν ἑβδόμη Ἰανουαρίου, ἡ Θεοδώρα, ἡ σύζυγος Ἰουστίνου, ἡ κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην τοῦ Νοεμβρίου ἀναφερομένη, ἡ Θεοδώρα, ἡ συστήσασα τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ κατὰ τὴν ἑνδεκάτην Φεβρουαρίου ἐορταζομένη, ἡ Φευρωνία, ἡ θυγάτηρ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως, ἧτις ἐορτάζεται κατὰ τὴν εἰκοστὴν ὀγδόην τοῦ Ὀκτωβρίου. Αὗται γάρ αἱ ἀοιδίμοι, βασιλείαν καὶ τὰ τῆς βασιλείας καλά, ὡς σκύβαλα λογισάμεναι, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Βασιλέως τῶν βασιλέων Χριστοῦ, ἀντὶ τῆς ἐπιγείου βασιλείας, ἔγιναν κληρονόμοι τῆς Οὐρανίου.

Ἐάν εἶσαι ἄρχων καί κριτής καί ἐξουσιαστής, μιμοῦ τόσους καί τόσους ἄρχοντας καί ἐξουσιαστές τοὺς ἐδῶ ἀναφερομένους, οἵτινες διατί δέν εἶχον προσπάθειαν εἰς τὴν ἀρχοντίαν καί ἐξουσίαν τους, διὰ τοῦτο οὐδέ ἐπαρέβηκαν τοὺς ὅρους τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ δικαίως πολιτευσάμενοι, εὐηρέστησαν τῷ Θεῷ. Ὅποιος μάλιστα ἦτον ὁ μακάριος Φιλογόνιος, ὁ κατὰ τὴν εἰκοστὴν Δεκεμβρίου ἐορταζόμενος· ὁ ἀοίδιμος Θεόδουλος ὁ ἀπὸ ἐπάρχων, ὁ κατὰ τὴν τρίτην τοῦ Δεκεμβρίου ἀναφερόμενος, καί ὁ θεῖος Ἀμβρόσιος ὁ Μεδιολάνων, ὁ ἐν τῇ ἐβδόμῃ τοῦ Δεκεμβρίου ἐορταζόμενος. Ἀνίσως εὐρίσκεσαι εἰς τὴν κατωτέραν τάξιν τῶν λαϊκῶν καί γυναικί συνδεδεμένων, μὴ λυπηθῆς διὰ τοῦτο, ἀλλὰ ἔχε παράδειγμα τῆς ζωῆς σου πάμπολλα πλήθη τῶν ἐνταῦθα γεγραμμένων λαϊκῶν, οἵτινες διατί ἐφύλαξαν τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου, καί δέν ἦτον προσηλωμένοι εἰς τὰ τοῦ κόσμου πράγματα, ἔγιναν σκεύη ἐκλογῆς καί ἔζησαν εἰς τὸν κόσμον ὄντες, ὡσάν ἔξω τοῦ κόσμου, καί ὡσάν νά ἦτον εἰς τὴν ἡσυχίαν καί ἔρημον, ὅποιος μάλιστα ἦτον ὁ ἅγιος Φιλάρετος ὁ ἐλεήμων, ὁ κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Δεκεμβρίου ἐορταζόμενος, Μέτριος ὁ γεωργός, ὁ κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Ἰουνίου ἀναφερόμενος, καί Ζαχαρίας ὁ τσαγκάρης, οὗ ἡ διήγησις ἀναφέρεται κατὰ τὴν δεκάτην ἐβδόμην τοῦ Νοεμβρίου.

Παρακινεῖ δέ σε εἰς τοῦτο καί ὁ θεῖος Χρυσόστομος λέγων· «*Δυνατόν καί σφόδρα δυνατόν, καί γυναικας ἔχοντας τὴν ἀρετὴν μετιέναι, ἐάν θέλωμεν πῶς; ἐάν ἔχοντες γυναικα ὡς μὴ ἔχοντες ὦμεν· ἐάν μὴ χαίρωμεν ἐπὶ κτήσεσιν· ἐάν τῷ κόσμῳ χρώμεθα, ὡς μὴ καταχρώμενοι· οἱ δέ τινες ἐνεποδίσθησαν ἀπὸ γάμου ιδέτωσαν, ὅτι οὐχ ὁ γάμος ἐμπόδιον, ἀλλ' ἡ προαίρεσις ἢ κακῶς χρησαμένη τῷ γάμῳ· ἐπεὶ οὐδέ ὁ οἶνος ποιεῖ τὴν μέθην, ἀλλ' ἡ κακὴ προαίρεσις, καί τό πέραν τοῦ μέτρου χρῆσθαι· μετὰ συμμετρίας τῷ γάμῳ χρῶ, καί πρῶτος ἐν τῇ βασιλείᾳ ἔση, καί πάντων ἀπολαύσεις τῶν ἀγαθῶν» (Λογ. ζ' εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους). Ἐάν εἶσαι γυνὴ συνδεδεμένη μέ ἄνδρα, καί ἔχουσα τέκνα, μὴ ἀποκάμῃς διὰ τοῦτο, μηδέ ἀπελπίσης διὰ τὴν σωτηρίαν σου. Ἐδῶ εὐρίσκεις πολλὰς ἀγίας γυναικας, αἱ ὁποῖαι ὅμοιαι οὔσαι μέ ἐσένα, δέν ἐμποδίσθησαν ἀπὸ τὸν κόσμον καί τὰ τοῦ κόσμου πράγματα, ἀλλὰ καλῶς αὐτὰ μεταχειρισθεῖσαι, ἔλαμψαν ἐν τῷ κόσμῳ διὰ τῶν ἀρετῶν, ὡς ἡ Σελήνη λάμπει ἐν τῷ καιρῷ τῆς νυκτός, καθὼς μάλιστα εἶναι ἡ μακαρία Θεοκλητώ, ἡ ἐορταζομένη κατὰ τὴν τρίτην τοῦ Αὐγούστου, καί Σοφία ἡ ἐξ Αἴνου, ἣτις ἀναφέρεται κατὰ τὴν τετάρτην τοῦ Ἰουνίου.*

Τί νά περιττολογῶ; ἐν τῷ Συναξαριστῇ τούτῳ εὐρίσκεις, ἀγαπητέ ἀναγνώστα, τὰ ἔξ ἐκεῖνα τάγματα τῶν εὐαρεστησάντων Χριστῷ, τὰ ὁποῖα ἀναφέρει ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀγία Ἐκκλησία, ψάλλουσα· «*ἀπόστολοι, μάρτυρες καί προφήται, ἱεράρχαι, ὅσοι καί δίκαιοι*», ἥτοι ἐδῶ εὐρίσκεις τάγματα ἀποστόλων, τάγματα μαρτύρων, τάγματα προφητῶν, ἱεραρχῶν ὁσίων καί δικαίων. Ὅθεν ἐάν φθάσης εἰς τὸν βαθμόν τῶν ἱερῶν ἀποστόλων καί γένῃς ἰσάποστολος καί κήρυξ τοῦ Εὐαγγελίου, μιμοῦ τοὺς ἐνταῦθα ἱερούς ἀποστόλους, μηδέν ἔχων καί πάντα κατέχων, ἀόκνως τρέχων καί

κηρύττων τό Εὐαγγέλιον «ἵνα φανῶσιν οἱ πόδες σου ὠραῖοι, κατὰ τόν Ἡσαΐαν, εὐαγγελιζομένου τήν εἰρήνην καί τά ἀγαθά» (Ἡσ. νβ' 7). Ἐάν, ἀγαπητέ, ποθῆς μαρτυρῆσαι, μιμοῦ τὰς χιλιάδας καί μυριάδας καί μιλλιώνια τῶν ἐνταῦθα γεγραμμένων ἀγίων μαρτύρων, νομίμως ἀθλῶν καί καλῶς τόν καλόν ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος, ἵνα καί νομίμως λάβης τοῦ μαρτυρίου τόν στέφανον ἤκουσας γάρ τοῦ ἀποστόλου Παύλου λέγοντος: «Ἐάν δέ καί ἀθλῆ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐάν μή νομίμως ἀθλήσῃ» (Β' Τιμ. β' 5). Καθώς καί ὁ ἐνταῦθα περιεχόμενος ἅγιος μάρτυς Ἀναστάσιος ὁ Πέρσης, ὁ κατὰ τήν εἰκοστήν δευτέραν τοῦ Ἰανουαρίου ἐορταζόμενος, ἀναγινώσκων εἰς τά βιβλία τά μαρτύρια τῶν μαρτύρων, ἐμιμήθη τούτους, καί νομίμως ἐνήθησεν.

Ἐάν ἀρνήθης ποτέ τόν Χριστόν, μή ἀπελπισθῆς διά τοῦτο, ἀλλά ἀνακάλεσον τήν ἤτταν καί πάλαισον δεύτερον μέ τόν ἀπατήσαντά σε διάβολον, μιμούμενος τούς ἐνταῦθα περιεχομένους μάρτυρας, οἵτινες μέ ὅλον ὁπού ἠρνήθησαν τόν Χριστόν, ὕστερον ὅμως ὠμολόγησαν πάλιν παρησῖα τό ὄνομά Του, ἐνίκησαν τόν νικήσαντα τούτους ἐχθρόν, καί ἔλαβον τούς στεφάνους τοῦ μαρτυρίου. Τοιοῦτοι ἀρνησίχριστοι ἐστάθησαν, πάλαι μέν ὁ ἅγιος μάρτυς Ἰάκωβος ὁ Πέρσης, ὁ ἐορταζόμενος κατὰ τήν εἰκοστήν ἐβδόμην τοῦ Νοεμβρίου· ὁ ἅγιος μάρτυς Γοθαζάτ, ὁ καί αὐτός ἐκ τῶν Περσῶν καταγόμενος καί κατὰ τήν δεκάτην ἐβδόμην τοῦ Ἀπριλίου ἀναφερόμενος· ὁ ἅγιος μάρτυς Παγχάριος ὁ Ρωμαῖος, ὁ κατὰ τήν δεκάτην ἐνάτην τοῦ Μαρτίου μνημονευόμενος· ὁ ἅγιος ὀσιομάρτυς Κόπρις, ὁ κατὰ τήν δεκάτην ἐβδόμην τοῦ Δεκεμβρίου ἐορταζόμενος· ὁ ἅγιος μάρτυς Μείραξ ὁ Αἰγύπτιος, ὁ κατὰ τήν ἐνδεκάτην τοῦ Δεκεμβρίου πανηγυριζόμενος. Τοιοῦτοι δέ ἀρνησίχριστοι ἐστάθησαν εἰς τούς ὕστερινούς καιρούς, καί οἱ περισσότεροι ἀπό τούς ἐν τῷ νέῳ Μαρτυρολογίῳ περιεχομένους, ὧν αἱ μνημαί καί τά ὀνόματα ἀναφέρονται ὧδε. Ἀνίσως ἠξιώθης νά λάβης παρά Θεοῦ τό τῆς προφητείας καί προοράσεως χάρισμα, μιμοῦ τούς ἐνταῦθα προφήτας, ὅσο μᾶλλον ἔλαβες, τοσοῦτω ταπεινούμενος, καί μένων εὐχάριστος πρός τόν δόντα τό χάρισμα, ἵνα μή ὑπερηφανευθεῖς ἐκπέσης τοῦ χαρίσματος. Ἐάν ἔγινες ἱεράρχης καί ἔλαβες προστασίαν λαοῦ, ἔπου εἰς τά ἴχνη τῶν ἐνταῦθα ἀγίων ἱεραρχῶν καί γενοῦ ποιμήν καλός, τήν ψυχὴν σου ὑπέρ τῶν προβάτων τιθέμενος· οὐχί δέ μισθωτός καί τῶν προβάτων μή ἐπιμελούμενος· ἐκ τῶν χειρῶν σου γάρ αἱ ψυχαί τῶν ἀπολλυμένων ἐκζητηθήσονται ὡς λέγει ὁ Ἰεζεκιήλ: «Τάδε λέγει Κύριος Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τούς ποιμένας, καί ἐκζητήσω τά πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν» (Ἰεζ. ιδ' 10). Ἀνίσως ἀγαπᾷς τῶν ὀσίων τήν πολιτείαν, βλέπε εἰς τό παράδειγμα τῶν ἐδῶ εὐρισκομένων ὀσίων, καί ἀναθεωρῶν τήν ἔκβασιν τῆς τούτων ἀναστροφῆς, ὡς λέγει ὁ Παῦλος, μιμοῦ τήν πίστιν καί τούς ἀγῶνας. Ἀνίσως ἐπιθυμῆς τῶν δικαίων τήν τάξιν, μή ἀδίκει τόν ἀδελφόν σου· ἐκκλινον ἀπό τῆς πλεονεξίας καί φύλαττε τούς ὄρους τῆς δικαιοσύνης, ἀποδιδούς τά κατ' ἀξίαν ἐκάστῳ· ἤκουσας γάρ τοῦ

Παροιμιαστοῦ λέγοντος: «ὅς δίκαιον κρίνει τό ἄδικον, ἄδικον δέ τό δίκαιον, ἀκάθαρτος καί βδελυκτός παρά Θεῶ» (Παρ. ιζ' 15). Καί ἀπλῶς εἰπεῖν, σπούδαζε ἀγαπητέ, ἵνα εὐρεθῆς μετά θάνατον, εἰς ἓνα ἀπό τά ἀνωτέρω ἕξ τάγματα τῶν εὐαρεστησάντων Θεῶ, ἐργαζόμενος τάς ζωοποιούς ἐντολάς τοῦ Κυρίου, καί τάς ἀρετάς μεταχειριζόμενος.

Ἐν τῷ Συναξαριστῇ τούτῳ δέν περιέχονται δύο καί τρεῖς ἢ δέκα ἢ ἑκατόν ἢ χίλιοι ἅγιοι, ἀλλά χιλιάδες καί μυριάδες καί μιλλιώνια ὀλόκληρα ἁγίων καί σύννεφα πυκνότατα ἀπειρῶν δικαίων· διατί; διά νά σέ ἀναψύχουν Χριστιανέ, μέ τάς πρεσβείας των, ἀπό τό καῦμα τῶν πειρασμῶν· διά νά σέ δροσίζουν μέ τάς ἐπιρροάς τῶν χαρίτων τους, ὅταν ξηρανθῆς ἀπό τήν φλόγα τῶν παθῶν· διά νά σέ σκεπάζουν ἄνωθεν μέ τάς πτέρυγας τῶν προστασιῶν τους, ἀπό τάς ἐπιβουλάς τῶν ὄρατῶν καί ἀοράτων ἐχθρῶν καί τελευταῖον, διά νά σέ κάμουν νά μή φοβῆσαι ἀπό τόν ἀόρατον πόλεμον τῶν παθῶν καί δαιμόνων, ἔχων κύκλω σου μίαν ἀναρίθμητον παράταξιν τόσων καί τόσων ἁγίων, οἵτινες εἶναι βοηθοί σου. Καθώς καί ὁ ὑπηρέτης τοῦ προφήτου Ἐλισσαίου, ἐφοβήθη μέν, ὅταν εἶδε τήν παράταξιν τῶν Σύρων, πῶς ἦλθεν ἐναντίον τοῦ διδασκάλου του Ἐλισσαίου· ἀπεδίωξε δέ τόν φόβον, ὅταν εἶδε κύκλω τήν νοητήν παράταξιν τῶν ἁγίων Ἀγγέλων· «Καί ὄρθρισε φησιν, ὁ λειτουργός Ἐλισσαιέ ἀναστῆναι, καί ἐξῆλθε· καί ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τήν πόλιν καί ἵππος καί ἄρμα· καί εἶπε τό παιδάριον πρός αὐτόν, ὦ κύριε, πῶς ποιήσωμεν; καί εἶπεν Ἐλισσαιέ· μή φοβοῦ· ὅτι πλείους οἱ μεθ' ἡμῶν ὑπέρ τούς μετ' αὐτῶν καί προσηύξατο Ἐλισσαιέ καί εἶπε· Κύριε, διάνοιξον δὴ τούς ὀφθαλμούς τοῦ παιδαρίου καί ἰδέτω· καί διήνοιξε Κύριος τούς ὀφθαλμούς αὐτοῦ, καί εἶδε· καί ἰδοὺ τό ὄρος πλήρες ἵππων, καί ἄρμα πυρός περικύκλω Ἐλισσαιέ» (Δ' Βασιλ. στ' 15).

Θέλεις ἀγαπητέ νά μάθης, πόσον εἶναι τό πλήθος μόνον τῶν ἁγίων μαρτύρων; ἄκουσον· ἀναφέρεται εἰς τόν κατά Ἀθέων δεῦτερον Τόμον τοῦ ἱεροκήρυκος Προκοπίου (σελ. 227 καί 237), ὅτι μερικοί περιεργοί ἱστορικοί, περιεργασθέντες ὅλα τά Μηνολόγια καί Συναξάρια τῆς Ἐκκλησίας, τά ἐν διαφόροις βίβλοις περιεχόμενα, ἐλογαρίασαν τούς μάρτυρας, ὅπου περιέχονται εἰς αὐτά, καί ἐσημείωσαν, ὅτι εἶναι εἰς τόν ἀριθμόν δέκα μιλλιώνια καί ἐννεακόσiai πενήντα χιλιάδες· ὥστε ὅπου, ἐάν αὐτοί μοιρασθοῦν ἰσόμετρα εἰς τάς τριακοσίας ἐξῆντα πέντε ἡμέρας τοῦ χρόνου, πίπτουν εἰς κάθε ἡμέραν νά ἐορτάζονται τριάντα χιλιάδες μάρτυρες· ὄντως τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο τό μέγα σύννεφον, περί οὔ ἔγραφεν ὁ μακάριος Παῦλος «τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων» (Ἐβρ. ιβ' 1). Ἐάν δέ τινας, καθ' ὑπόθεσιν, ἤθελε ζητήση νά ἀριθμῆσῃ καί ὅλους τούς ἀποστόλους καί προφήτας καί ἱεράρχας καί ἱερομάρτυρας καί ὀσίους καί ὀσιομάρτυρας καί ὁμολογητάς· καί ἀπλῶς, πάντας τούς ἁγίους, ἄνδρας τε ὁμοῦ καί γυναῖκας, τόσον τούς ἐν τῷ Συναξαριστῇ τούτῳ περιεχομένους ὅσον καί ἐν ἄλλοις βιβλίοις τῆς Ἐκκλησίας· ἐάν, λέγω, ἤθελε ζητήση τινας νά ἀριθμῆσῃ ὅλους τούς ἀνωτέρω ἁγίους καί φίλους

τοῦ Θεοῦ, θέλει τούς εὖρη νά ὑπερβαίνουν τήν ἄμμον τῆς θαλάσσης εἰς τόν ἀριθμόν, καί θαυμαστικῶς ἔχει νά φωνάξῃ ἐκεῖνο τό τοῦ Δαβίδ: «*Ἐμοί δέ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου ὁ Θεός, λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαί αὐτῶν· ἐξαριθμήσομαι αὐτούς καί ὑπέρ ἄμμον πληθυνθήσονται*» (Ψαλμ. ρλη΄ 17). ὅπερ ἐρμηνεύων ὁ Χρυσορρήμων λέγει: «*Ἐγώ μὲν, αὐτούς τιμῶ σύ δέ, πολλούς ποιεῖς καί ψάμμου πλείους· οὐ μόνον δέ πολλούς, ἀλλά καί ἰσχυρούς· τό γάρ ἐκραταιώθησαν, τοῦτό ἐστι· καί διπλῆν λέγει τήν εὐημερίαν, τήν τε εἰς πλήθος, τήν τε εἰς ἰσχύος ἐπίδοσιν*».

Ὅθεν, ἄν ὁ Ἰακώβ θεωρήσας τούς ἀγίους ἀγγέλους ὠνόμασε τό πολύ πλήθος ἐκείνων παρεμβολήν: «*Καί ἀναβλέψας Ἰακώβ, εἶδε παρεμβολήν Θεοῦ παρεμβεβληκυῖαν, καί συνήνητησαν αὐτῷ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ· εἶπε δέ Ἰακώβ ἠνίκα εἶδεν αὐτούς, Παρεμβολή Θεοῦ αὕτη*» (Γέν. λβ΄ 1). Ἡμεῖς θεωροῦντες ἅπαντας τούς ἀγίους καί τήν σύναξιν ὁμοῦ τῶν ἐννέα ἀγγελικῶν Ταγμάτων, τῶν ἐν τῷ Συναξαριστῇ τούτῳ περιεχομένων, ἔχομεν κάθε δίκαιον νά ὀνομάσωμεν τό πολύ καί ἄπειρον πλήθος τούτων, ὄχι παρεμβολήν ἀπλῶς, ἀλλά παρεμβολήν παρεμβολῶν· καί ἄν ὁ Ἰακώβ ὠνόμασε παρεμβολάς τόν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου ἐστέκοντο τό πλήθος τῶν ἁγίων ἀγγέλων «*καί ἐκάλεσε τό ὄνομα τοῦ τόπου ἐκεῖνου, παρεμβολαί*» (αὐτόθι 2), ἡμεῖς μέ περισσότερον δίκαιον πρέπει νά ὀνομάσωμεν τόν Συναξαριστήν τοῦτον παρεμβολάς· διὰ τί περιέχει, ὄχι μόνον τήν σύναξιν τῶν μυρίων ἀγγέλων καί ὅλων τῶν ἀγγελικῶν ταγμάτων, ἀλλά καί τήν χιλιάριθμον καί μυριάριθμον καί μιλλιωνάριθμον πληθύν τῶν ἁγίων ἀπάντων. Καί ἄν βίβλοι τινες ὠνομάσθησαν, παγκόσμιοι ἱστορίαί, ἢ παγκόσμιοι βιβλιοθήκαι, βέβαια μηδέ τούτων τῶν μεγαλοπρεπῶν τίτλων καί ὑψηλῶν ὀνομάτων εἶναι ἀλλότριος ὁ ἱερός οὗτος Συναξαριστής. Ὅθεν μέ κάθε δίκαιον πρέπει καί αὐτός νά ὀνομάζεται, ἢ μία παγκόσμιος ἱστορία, ἢ μία παγκόσμιος βιβλιοθήκη, καθότι ἐν αὐτῷ εὐρίσκονται ἀποτεθησαυρισμέναι ὅλαι αἱ ἱστορίαί, ὅσαι ποτέ ἠκολούθησαν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου μέχρι τοῦ νῦν· αἶ τε ἀφορῶσαι πρὸς τήν σύστασιν τοῦ παλαιοῦ νόμου καί μάλιστα αἱ ἀποβλέπουσαι εἰς τήν αὔξησιν τῆς νέας χάριτος τοῦ Εὐαγγελίου.

Δέξασθε λοιπόν, σεβάσμιοι Πατέρες μου καί ἀδελφοί, καί πάντες οἱ ἀναγινώσκοντες τόν Συναξαριστήν τοῦτον μετά εὐμενείας καί ἀγάπης ἀδελφικῆς, δέξασθε, καί τήν μνήμην τῶν ἐν αὐτῷ ἁγίων διά παντός ἐν ταῖς γλώσσαις ὑμῶν περιφέρετε· διὰ τῆς μνήμης γάρ ταύτης καί τὰς γλώσσας ὑμῶν ἀγιάζετε, καί τῆς παρὰ τῶν ἁγίων βοηθείας καταξιούσθε. Ταῦτα γάρ ποτε καί ὁ ἱερός Θεοδώρητος ἠύχετο νά γένουν εἰς αὐτόν διά τῆς μνήμης τῶν ὁσίων, τῶν ἐν τῇ Φιλοθέῳ ἱστορίαῖ αὐτοῦ περιεχομένων: «*Ἐμοί δέ εἶη τῆς τούτων ἐπικουρίας τυχεῖν, τῇ τούτων μνήμῃ τήν γλῶτταν καθαγιάσαντι*» (Ἀριθμῶ ζ').